

სახალხო გაზეთი

საქართველოს საბჭოთაო
ტყელების
საქართველო

სურათებრივი დამატება

გაზეთის № 485

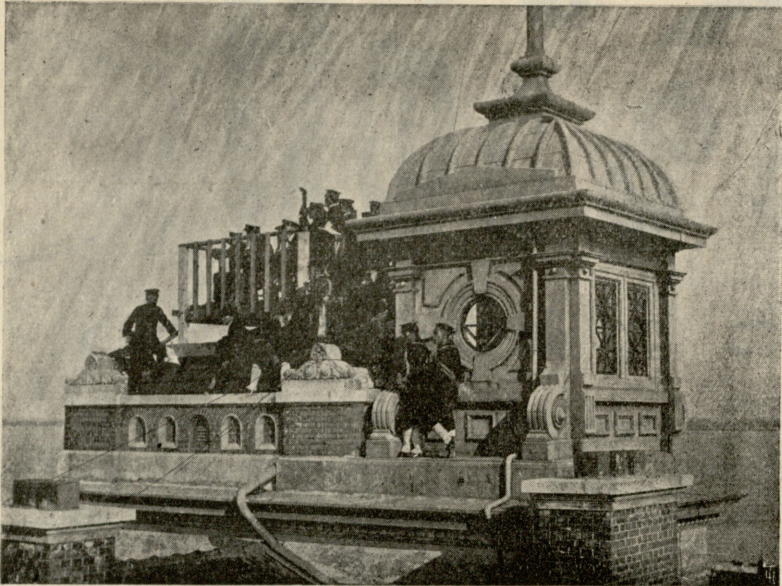
კვირა, 25 დეკემბერი, 1911 წ.

დამატების № 85

ეგვიპტისკენ.

ჩინეთის რევოლუცია.

იაპონიის საელჩოდან ბრძოლას თვალ-ყურს აღევნებენ.

რძალი ზენარი

ფსალმუნი ესე ეძღვნის სამსონ ფირცხალავას.

Sie lebt auf dem nebelduftigen Eiland,
Sie selbst sein eigener, menschgewordner Sinn.*)

Konrad Falke.

რძალი ზენარი შეიმოსა მშვენიერებით...
სულის სამყარო თვით სპეტაკმა განაბრწყინვალა,
და გზად მოჰფინა ვარდზამბახნი ფერად-ფერადნი.

გარემო მისსა გამსჭვირვალე დაჰქრის სიწმინდე!..

მრავალ ვეძიე და აწ ვპოვე სულის საუნჯე—
ვპოვე და აღარ განვეშორო უკუნისამდე!
ოცნება არის ხორცშესხმული ჩემი ერისა!
იგია ღმერთი, სამლოცველო, სარწმუნო ჩემი!..
ამიერიდგან კურთხეულ არს ასულთა შორის.
ამიერიდგან კურთხეულ არს რძალი ზენარი!..
— აუარებდეთ გამოძახილს ქართლოსიანთას!

მას სხვა ვერ ჰხედავს—ჰაეროვანს ყველა კი ეტრფის.
ზოგი ცრემლს აფრქვევს ოქრომკერდის ალისფერ კალთებს,
ზოგმა აისხა იარაღი და სდგას სარანგად.
და ვინც გაუბრის—უნებურად მის აჩრდილს ჰხედება,
შენანებული იღუმალსა ლოცვას ღაღადებს:
ამიერიდგან კურთხეულ არს რძალი ზენარი!
აუარებდეთ მორწმუნენო, თუნდა წარმართნო!

მე ვნახე იგი, მალალ მთაზე როს მივიდოდი.
ღღეს ვარ მწვერვალზე და ჩემს სულთან განუყრელია!

შავთვალთა მზერა მკვეთრობს ვითა ბასრი მახვილი;
შავთვალთა მზერა ნაზობს ვითა ვარსკვლავთ ციალი!
თეთრ კბილთა ჩენა კრთის ვით ელვა ღრუბელთა შორის;
თეთრ კბილთა ჩენა ემსგავსება წყობილ მარგალიტს;
მკერდის ორ ძუძუს აკოკრებულს მზის სხივი ეტრფის;
მკერდის ორ ძუძუს ოდნავ ჰფარავს ლეჩაქ-საბური!
შიშველ ფეხებსა არ აკარებს ნამიან ბალახს;
შიშველ ფეხებსა მთის ყვავილნი ამბორსა ჰყოფენ!
მტრედის სიმშვიდე მიუწვდომელ სულს დასთამაშებს
და გულის სიღრმეს ჰზომავს მხოლოდ სამყაროს სივრცე.
ასეთი იყო, ასეთია და კვლავ იქნება.

*) ის ვერგ ჰხარობს ნისლით მოცულ უცხო კუნძულზე; იგია აზრი ხორცშესხმული თვისი ერისა!..

უკუნისამდე კურთხეულ არს რძალი ზენარი!
აუარებდეთ შინ და გარედ ერის ღიღებას!..

ვითარცა ნაძვი ღიბანისა, ეგრე სდგას მარტო.
ვითა ფინიკი, ტკბილი არის მისი ნაყოფი!
ვითარცა მთვარე ოქროვანი, ეგრე ახლდების.
ვითარცა შუქი მთიებისა; ეგრეა ნაზი.
ვითარცა მდელი სიზმრეთისა, ეგრეა შლილი.
ვით გაზაფხულის ნორჩი ვარდი ტრფობით ჰკლავს ბუღბუღს,—

ეგრედ ველევი ცნობის ძალას მისი მკვრეტელი.
და მივეახლე მის ვარდ ბავეს, ერთ კონად შეკრულს,

რამეთუ ვიყავ გულით წრფელი და უცოდველი.
წყალობა მისი შემწვედა მე და აღმადგენდა.
ბუნდოვან თვალსა აღმიხელდა მსუბუქის ხელით.
და სულსა შავად დახნელებულს, გულსა დაკოდილს
მოჰპერდა სიოს სანეტაროს შორის ედემით.
და მეც ერთგული ღაღად ვყოფდი ქებათა-ქებას:
უკუნისამდე კურთხეულ არს რძალი ზენარი!
აუარებდეთ! სარკე არის მშობველ ქვეყნისა!..

ეგრედ ახარებს სულსა ჩემსა ნუგეშის ცემით.
ეგრედ საფარველს განჰასვენებს მე, მისგან რჩეულს.
ეგრედ მიმიღო მშვენიერმა ნათელის პირით!

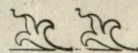
მონცა მე ძალი და მასმინა ხმა იღუმალი:
„თავადო ჩემო! ღღეს შემდეგ ხარ სასო ჩემდა!
შეიბ მახვილი წელთა შენთა და მექმენ მცველად!
ნუ სადა წარსცე ქვასა ფერხნი ავთა შელოცვით:
ხვილოდე ზედან ასპიტსა და ვასილისკოსსა,
დასთრგუნე ლომი და ვეშაპი ცეცხლის მურქვეველი!“

აწ ნულარ ესავ მთავართა და ქვეყნის მპყრობელთა,
რომელთა თანა სამუდამო არ არს ცხოვრება.
ჩემთან არს კვერთხი განგებისა და სუფევისა!“

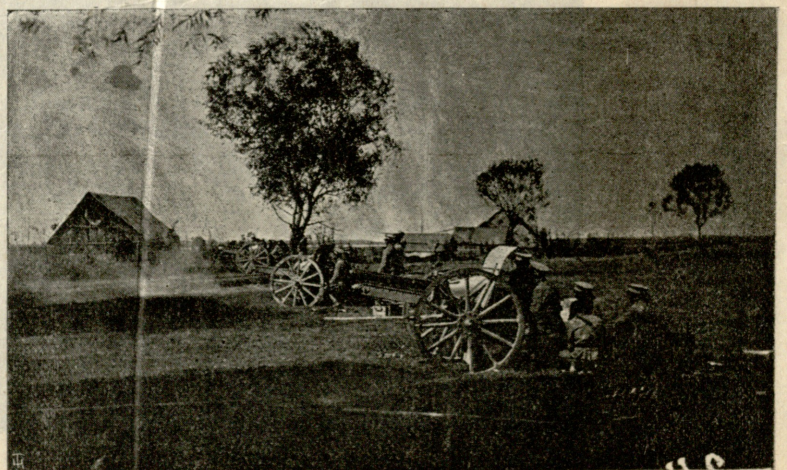
აღვაპარ ხელი და ღაღად ვყავ კიდი-კიდემდე:
უკუნისამდე კურთხეულ არს რძალი ზენარი!
აუარებდეთ საგალობლით ერის ღიღებას!

მური და შტახსი და კასია მსხვერპლად შევწირე
და დავუკმივე საკვეველი სიხარულისა.
შემოკრბა ერი ჩემთან ერთად და სცა თაყვანი.
შემოკრბენ ყრმანი და ასულნი ივერიელნი.
ბზისა რტოებით მოულოცეს ღღესასწაული
და რქვეს ხმა შესხმით: კურთხეულ არს რძალი ზენარი!
აუარებდეთ გამოძახილს ქართლოსიანთას!..
აუარებდეთ მორწმუნენო, თუნდა წარმართნო!..

ა. შანშიაშვილი.

ჩინეთის რევოლუცია.

მთავრობის საველე არტილერია მოქმედების დროს.

ჩინეთის რევოლუციონარი

რევოლუციონარები წითელის დროში.

„ბ ა ჩ ა ლ ლ ა“

(„ნაწყვეტი“).

დეკემბრის მარაგი ღამე იყო. სოფლის ბოლოს ერთ ბო- სელში თავი მოეყარათ ახალგაზდა მეძროხე-მეხრეებს და გა- გიზგიზებულ შუა ცეცხლს შემოსხდომოდნენ. ბოსლის შემ- ქვარტლული ქერი არა ჩვეულებრივ სიცილ-მხიარულებას გა- ეხმაურებინა. აქეთ-იქით მხარეს დაყრილ საქონლის ცოხნა ბანს აძლევდა ფანდურზე დალიდინებულ საოხუნჯო სიმღე- რეებს. ქერში, სქელ ბადეში გახვეული, დიდი ობობა სია- მოგნებით სითბოს ვაჭყუჩებოდა. სახე დატკრეცილი მეხრეები ხან ერთ გვერდს უბრუნებდნენ ლულუნა ცეცხლს, ხან მეო- რეს და შობა ღამეს თანშეზრდილ გულღია უდარდლობით ეგებებოდნენ.

გარედ კი უნიაგო მყუდრო ღამე იდგა. ცის კამადონზე დასცურავდა გავსებული მთვარე და ყომრალ ღრუბლებიდან ხან ერთ თვალს გამოახელოდა, ხან მეორეს.

ზაქროს ის-ის იყო ჩასუქებული თირმაგი ქყვირილ- ქყვირილათ მსხვერპლად შეეწირა შობის დღესასწაულისა- თვის და ბოსელში ცეცხლის პირად ჰფუფქავდა.

ოღნავ დაქრიალდა ბოსლის ტლანქი, ცალფა, კაკლის გამქვარტლული კარი და თავი შემოჰყო მალა-მალაში, პირთხელში, ქერა ვაჟკაცმა. მგლურა თვალეები, კინკრისოში ღრმად წასული, ცეცხლის შუქზე წითლად უელავდა. წამო- ხრილი, ხშირა წარბები, კოპებად შეკრული შუბლი, არწივი- სებური ცხვირა და გაბარჯღული, წინ წამოწვდილი უღვაშები მკაცრ გამომეტყველებას აძლევდა.

— აჰაი, თქვენ, არამზადებო, თქვენა!—შემოსახა მქექ- რად და გრძელის კომბალითა და მაზარით თავს წაადგა.

— ოჰ, გაჩაღდა!.. გაჩაღდა!.. ვინც მოვიდა, გაუმარჯოს!.. მოდი დაგვეწვიე, გაჩაღდა!—შესახეს აქეთ-იქიდან, თან კი ერთმანეთს ეშმაკურად გადაჰხედეს.

— მოვალ მა რა, თქვენ დაგეკითხებით!—გაჩაღდამ ბო- სელს ერთი გადახედვით თვალი მოავლო და ცეცხლს მოუ- ფიცხდა.

— ე კაი ქოსმენი წამოგიწვენიათ, ბიჭებო!..

— მაშა, ამ ბედნიერ დღეს არ ეკადრება?!—გამოვასუხა ზაქრო და თან ქშიტინით განაგრძობდა ფუფქვას.

— აბა რა!.. მაგი პატრონს უხაროდეს!—განაგრძო გა- ჩაღდამ—განა არა... მოვდივარ ამ ტრიალ მინდორზე... ვნა- ხოთ, ღორის ქყვირილი შემომესმა, ვთქვი, ი ტიალმა მგელ- მა თუ უზურგულა მეთქი... მოვახლოვდი და აქედან კი იყო ხმა... ეე—ვთქვი გუნებაში ე ბიჭებსა რალაც ღორანი დასცე- მით მეთქი, — მივიდე — აღარ გამიშვებენ, არ მივიდე და— ეწყინებათ მეთქი... აი, შვილო, მოვედი და ეხლა თქვენ იცით!..

— რატომაც არაო!.. შენზე უკეთესი ვინ შეგვესწრება!— გამოეხმაურა ზაქრო, თან ხენეშით ასწია გაფუფქული ღორი და ცეცხლის აღზე მიიმედ გადატრიალ-გადმოატრიალა.

— ჰა, პეტრე, ნუ ზოზიალობ ერთი ე თირმაგის მწვადე- ბი ღროიანად დავაშიშხინოთ... ცოდო არ არი ე ღმერთი- ვით მოლულდულდე ცეცხლი!..

— ე მწვადებს წინ რა უდგა, ჩემო გაჩაღდა... ცხელ- ცხელი ხშიადებიც დავაცხეთ...—დაიწყო ქოქმანით პეტრემ.

— ი ოხერი ლუკმის ჩასაგორებელი კი არა გვაქ რა და!—დააბოლოვა წამოწითლებულმა ახალგაზდამ რომელსაც ქოჩორი წინ წამოეყარა და თვალეები ეშმაკურად უფუფქვამ- ბდა...

გაჩაღდა მუხლებზე ხელე-მემოყრილი ცეცხლს მისჩე- რებოდა და, ეტყობოდა, რალაც მოსაზრებაში იყო, მოუსვენ- რად ატრიალებდა თვალეებს, თანდათან წარბებიც შეუთამაშ- და და უფრო წინ წამოეხარა, უღვაშები აუცმაცუნდა.

სიჩუმის ანგელოზმა ჩამოიარა. მხოლოდ ზაქროს ქშენა ისმოდა, რომელიც ღორის გამოშიგენას შესდგომოდა.

გაჩაღდა შეიშმუშნა, თავი მალდა ასწია.

— აბა, შვილოსან, რა გიყოთ... ღვინოსაც რომ გითხრათ, ვერსად გიშოვნით და, თუ გინდათ, არაყს კი მოგიტანთ...

— ოჰ, შენი გამჩენიჰ-ჭირიმე, გაჩაღდა!.. მართლა რო გაჩაღდა ხარ!—გაისმა ხმები.

— აბა ერთი, ქურჭელი მომეცი თ რამე!—გაჩაღდა წა- მოდგა—სანამ თქვენ მწვადებს დაფიცებდეთ, მეც აქა ვარ... მოაწოდეს პირმოტეხილი ლიტრა.

— აბა, ემდროულა კაცი ე მაგაზე უნდა მოვცდე!.. მოი- ტათ რამე პატა ფარსავი!..

— სხვა რო არა გაქვს რა, ჩემო გაჩაღდა...

— მოიტა, თედო, ა ი კოკა! მარხვა ვქამო დოჰთვინაო.— გაჩაღდა თხუთმეტი წლის ბიჭივით შემოტრიალდა და ბოსლის კარი გაიჭრიალა...

მის მოლოდინში ბოსელი უფრო გამხიარულდა.

ვინ არ იცნობდა გაჩაღდას!.. ბრძენიც იყო, გადარეუ- ლიც, კეთილიც იყო, ბოროტიც, საქმიანიც იყო, უსაქმურიც, დარბაისელიც იყო, შლეგიანიც, გამრჯელიც იყო, ზარმაციც... ლოთიც იყო, ფხიზელიც... ერთი სიტყვით თავის გუნების კა- ცი იყო და ხელიდან ყველაფერი გამოუდიოდა. სოფელში ყველას ერიდებოდა გაჩაღდასი, თითქმის ეშინოდათ კიდევ- რასაც იტყოდა, ასარულებდა, რასაც მოიწადინებდა, გააკე- თებდა კიდევ. ვაი იმის ბრალი, ვინც აუხირდებოდა...

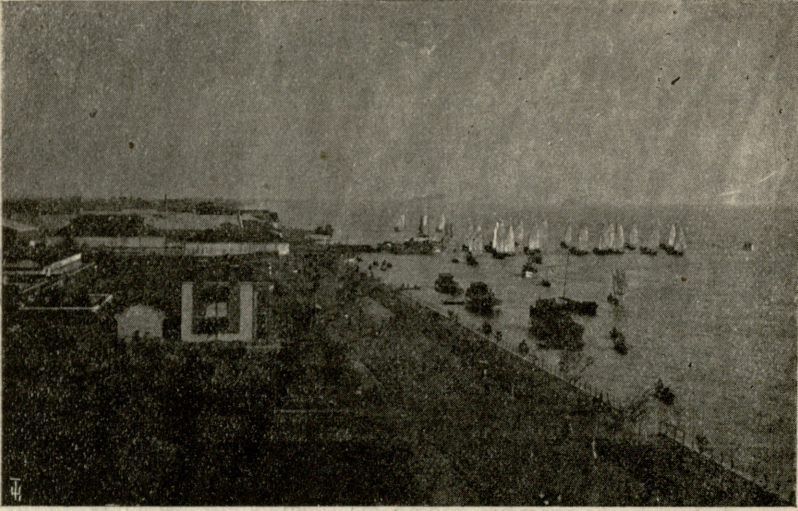
სოფლის ყრილობაზე თუ რამ საყოყმანო საქმე იყო, ან ბეგრად გასვლა, ან სასოფლო არხის გასუფთავება, ან სხვა

ჩინეთის რევოლუციონარი

დახოცილი რევოლუციონარები.

ჩინეთის რევოლუცია.

ესკადრა აღმირალ სას მეთაურობით.

რამ, საკმარისი იყო გაჩაღდას ორი თავის—სიგრძე კომბალი გაეჩაღებინა, რომ მთელი სოფელი საქმეზე დაერეკა. იმ უშველებელ კომბალს ისე გამეტებით მოიქნევდა, რომ დამთხალი ხალხი სულ ცეკვა-თამაშით მიუდიოდა წინ... იმ ცეცხლისფერ თვალებს ისე დააბრიალებდა, რომ ჟრუანტელი უვლიდა ადამიანს... ბავშვებს გაჩაღდას სახელით აშინებდნენ. მენახირეები და ღამის მეხრეები ხომ შიშით ილეოდნენ,—გაჩაღდა არსაიდან გაჩნდესო. ასეთი ფხიზელი და ერთგული მეველე სოფელს არ ახსოვდა.

ხარბარია რომ გამოაშუქებდა და ღამე-ნათევ, ზღაპრებითა და ლაზღანდარობით მოქანცულს, ღამის მეხრეებს უზრუნველ ძილს მოჰგვრიდა, გაჩაღდაც სწორედ მაშინ მოიპარებოდა ფეხ-აკრეფით...

როგორც გამოცდილმა მონადირემ იცის, თუ რა დროს სად ბალახობს ან სად დაეყრება ნადირი, გაჩაღდამაც ისე იცოდა მეხრეების გეზი და ასავალ-დასავალი. მოულოდნელად თავს წაადგებოდა ეს ახმაზი კაცი, თავის განუყრელ ჩობახით და დასქვივლებდა:

— აჰაი, თქვე, გველის წიწილებო!.. სად არი თქვენ საქონელი?..

ნამძინარევი მეხრეები დაფეთებული წამოიშლებოდნენ და აქეთ-იქიდ დაიძვრებოდნენ ყვირილით:

— ვაიმე დედავ, გაჩაღდა!.. ვაიმე დედავ, გაჩაღდა!—ო.

— ფეხი არ მოიცვალოთ, თქვე ძილის გუდებო, თქვენო!.. დასხედით!.. დაიხადეთ!..

ერთად მოუყრიდა თავს, ცალ-ცალ ქალამანსა და წინდაპაქიქს დაახდევინებდა, აკიდოსავით აჰკუნწლავდა კომბალზე და მხარზე გაიდებდა.

— წადით ეხლა და თქვენ საქონელს მიჰხედეთ!.. ეგერა, აიქ, ბულაყებში გამოვრეკე ჯეჯილიდან!—თან მუქარით დააყოლებდა:

— აღარ გაჰბელოთ ძილი, თქვე სალახანებო თქვენა!.. ე ხალხიჰ ჰირნახულს ნუ აოხრებინებთ...

— გაჩაღდა, შენი ჰირიმე, შენ გენაცვალე, მომე წინდაპაიქი—შევედრებოდა რომელიმე გამბედავი, რომელსაც კიდევ გული შერჩენოდა.

— სუს!.. დაე, თქვენმა პატრონებმა გაიგონ თუ რა მეხრეებიცა ბძანდებით!—და გაუდგებოდა გზას.

ხოლო კვირა დღეს, სასოფლოზე გამოიტანდა ამ წინდაპაიქ-ქალამების ჯაგანს... ყველას თავს მოუყრიდა და თავთავისას დაურიგებდა...

გაჩაღდას წყალობით ბევრ ღამის მეხრეს მოჰხვედრია პატრონისაგან კაი-კაი სახრე.

ბოსლიდან რომ გამოვიდა, გაჩაღდა ერთხანს შეჩერდა. ეშმაკურად გაიღიმა, თავი გაიქნ-გამოიქნია. რაღაც უცნაური რამ აზრი მოუვიდა...

— ეჰ, გულადი ბიჭია, არა უშავს-რა!—ხელის ჩაქნევით გადასწყვიტა გაჩაღდამ და დოსტოლრივ გასწია ამოღებულ მიზნისკენ.

სოფლის თავში, ხევის პირად, განმარტოებულ ვენახში, ლექსო ბელურაშვილი ქობის მოშორებით მისცუტკებოდა საარყე ქვაბს და აღხენად ჰხდიდა არაყს.

გაჩაღდა ფეხაკრებით მიიპარა ღობის ძირას, მაზარა გაშალა, ზედ დაჯდა, დაისვენა.

დრო-და-დრო კენჭის სროლა დაიწყო ბელურაშვილისაკენ.

ის ჯერ აიონში არ იგდებდა. მერე კი ცოტა არ იყოს შეფიქრიანდა, აქეთ-იქით ცქერა დაიწყო და გასძახა:

— ვინა ხარ, კაცო?!—

გაჩაღდა მიყუჩდა. ცოტა ხანს მერე ღობის ძირს ფაჩაფუჩი აუყენა, თან კენჭების სროლასაც უმატა.

ბელურაშვილი მხდალი როდი იყო... წამოდგა იმ მხარეს დაიწყო ცქერა...

ფაჩა-ფუჩი გრძელდებოდა. ბელურაშვილმაც იქით გასწია.

ერთბაშად ღობეზე შემოხტა გაჩაღდა, მთლად დედიშობილა და ტლინკვა დაიწყო.

— ვაიმე, მიშველეთ!—დაიღრიალა ბელურაშვილმა, ქობში მოადინა ბლლარძანი, სანთელი გააქრო კარს ურდული გაუღო, და გაიტყრინა.

გაჩაღდა ტლინკვით გადმოხტდა ვენახში, ხტუნაობითა და პრანჭვით საარყე ქვაბისაკენ გაექანა, ჩაცუტკდა, ცეცხლზე მიიგრიხ-მოიგრიხა, ცეცხლი დააქინჯილია, ორივე ხელში მუგუზლები აიტაცა და ტლინკვით უვლიდა საარყე ქვაბს. ხან შეჩერდებოდა, საშინლად დაიღმანჭებოდა, თვალებს გადაატრიალ-გადმოატრიალებდა და ისევ შემოაუბრებდა ქვაბს. მერე ხტუნაობით ქობისაკენ გაექანა... კარებს მიჰსუნ-მოჰსუნა, ფანჯარაში შეიჭყიტა, მუგუზლებით მიტლინკ-მოტლინკდა და ისევ ქვაბს დაუტრიალდა.

ბელურაშვილმაც დრო იხელთა ქობის მეორე მხარეს ფანჯრიდან ისკუბა და დაძურწა სოფლისაკენ.

საწყალი ჰიგოები ქახა-ქუხით ერთმანეთზე წვებოდა.

გაჩაღდამ თვალი მოჰკრა, ერთხანს მუგუზლების სტრიალით დაედევნა... მერე კი მუგუზლები გადაყარა, მიაშურა თავის ტანისამოსს... მოუთავებელა არყის ვაბთან მდგარ საესე გოზაურს და თავის კოკაში ძირა დააძახა.

გამაღებული მიდის გაჩაღდა და თან სიცილით კვდებოდა.

ბოსელში მწვადები წითლად დაებრაწად, როდესაც გაჩაღდამ კარი შეაჭრიალა.

მხიარული შობა გათენდა მეხრეების ბოსელში.

ბელურაშვილმა მეორე დღეს ცარიელი გოზაური ნახა. სირცხვილით ვერსა ამხელდად ამ თავგადასავალს, მაგრამ, თუ სიტყვა მოიტანდა, ყველას ბეჯითად არწმუნებდა:

— ეშმაკები როგორ არ არიან, კაცო! იმ წყეულებს არაყი ძალიანა ჰყვარებიათო!

ნარკანი.

ჩინეთის რევოლუცია.

რევოლიუციონერთა სამთო ბატარეა.